

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 2.6.2014
COM(2014) 428 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reforem Švédska na rok 2014

a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Švédska z roku 2014

{SWD(2014) 428 final}

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reforem Švédska na rok 2014

a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Švédska z roku 2014

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik¹, a zejména na čl. 9 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy², a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise³,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu⁴,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dne 26. března 2010 schválila Evropská rada návrh Komise zahájit novou strategii pro růst a zaměstnanost, Evropa 2020, založenou na posílené koordinaci hospodářských politik, která se bude zaměřovat na klíčové oblasti, v nichž je třeba přijmout opatření k posílení evropského potenciálu pro udržitelný růst a konkurenceschopnost.
- (2) Dne 13. července 2010 přijala Rada na základě návrhů Komise doporučení o hlavních směrech hospodářských politik členských států a Unie (na období 2010–2014) a dne 21. října 2010 přijala rozhodnutí o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států, které společně tvoří „integrované hlavní směry“.

¹ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.

³ COM(2014) 428 final.

⁴ P7_TA(2014)0128 a P7_TA(2014)0129.

Členské státy byly vyzvány, aby vzaly integrované hlavní směry v úvahu v rámci svých vnitrostátních politik v oblasti hospodářství a zaměstnanosti.

- (3) Dne 29. června 2012 hlavy států nebo předsedové vlád přijali rozhodnutí o Paktu pro růst a zaměstnanost, jenž představuje jednotný rámec opatření na úrovni jednotlivých členských států, Unie a eurozóny využívajících všech dostupných pák, nástrojů a politik. Rozhodli o krocích, které mají být podniknuty na úrovni členských států, a vyjádřili zejména plné odhodlání dosáhnout cílů strategie Evropa 2020 a naplnit doporučení určená jednotlivým státům.
- (4) Dne 9. července 2013 přijala Rada doporučení k národnímu programu reforem Švédska na rok 2013 a stanovisko k aktualizovanému konvergenčnímu programu Švédska na období 2012–2016.
- (5) Dne 13. listopadu 2013 přijala Komise roční analýzu růstu⁵, která zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2014. Téhož dne přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 zprávu mechanismu varování⁶, ve které je Švédsko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum.
- (6) Dne 20. prosince 2013 potvrdila Evropská rada priority pro zajištění finanční stability, fiskální konsolidace a opatření na podporu růstu. Zdůraznila potřebu další diferencované fiskální konsolidace podporující růst, návratu ke standardním podmínkám úvěrování ekonomiky, podpory růstu a konkurenceschopnosti, řešení nezaměstnanosti a sociálních dopadů krize a modernizace veřejné správy.
- (7) Dne 5. března 2014 zveřejnila Komise výsledky hloubkového přezkumu Švédska⁷ podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011. Komise ve své analýze dospěla k závěru, že Švédsko se i nadále potýká s makroekonomickou nerovnováhou, která si vyžaduje sledování a politické kroky. Pozornost si nadále zasluhuje zejména vývoj ohledně zadluženosti domácností spolu s neefektivním trhem s bydlením. Ačkolí vysoký přebytek běžného účtu nepředstavuje obdobná rizika jako rozsáhlé schodky a částečně souvisí s nutností snižovat zadluženost, bude Komise vývoj běžného účtu ve Švédsku sledovat v rámci evropského semestru.
- (8) Dne 16. dubna 2014 předložilo Švédsko svůj národní program reforem na rok 2014 a svůj konvergenční program na rok 2014. Vzhledem k jejich vzájemným vazbám byly oba programy posuzovány současně.
- (9) Cílem rozpočtové strategie nastíněné v konvergenčním programu je zajistit během hospodářského cyklu přebytek veřejných financí v průměrné výši 1 % HDP v souladu se švédským fiskálním rámcem. Program potvrzuje střednědobý cíl strukturálního schodku ve výši 1% HDP stanovený v předchozím programu, přičemž tento cíl odráží požadavky Paktu o stabilitě a růstu. Na základě (nově vypočteného) strukturálního salda je v konvergenčním programu plánován výsledek, který zdaleka splňuje střednědobý cíl v průběhu celého programovacího období. Podle programu se předpokládá, že dluh veřejných financí, který se stále udržuje pod 60% referenční hodnotou HDP, bude snížen ze 41,5 % HDP v roce 2014 na 35 % v roce 2017. Celkově je rozpočtová strategie nastíněná v programu v souladu s požadavky Paktu o stabilitě a růstu. Makroekonomický scénář, na němž jsou založeny rozpočtové projekce programu, je realistický. Pokud jde o dlouhodobou udržitelnost veřejných financí, vysoký podíl HDP je vydáván na dlouhodobou péči a v dlouhodobé

⁵ COM(2013) 800 final.

⁶ COM(2013) 790 final.

⁷ SWD(2014) 90 final.

perspektivě se předpokládá podstatné zvýšení výdajů z důvodu dostatečného zohlednění stárnutí obyvatelstva; v roce 2060 budou tyto výdaje představovat až 6,4 % HDP Švédska. Švédsko by mělo tuto situaci řešit zajištěním dostatečných primárních přebytků a dalším omezováním růstu výdajů souvisejících se stárnutím obyvatelstva, aby zajistilo dlouhodobou fiskální udržitelnost. Na základě posouzení konvergenčního programu na rok 2014 a na základě prognózy Komise, v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1466/97, je Rada názoru, že program Švédska je v souladu s pravidly Paktu o stabilitě a růstu a že rizika pro rozpočtové cíle jsou omezená.

- (10) Obavy nadále vzbuzuje vysoká zadluženost soukromého sektoru, a zejména švédských domácností. Kromě toho se angažovanost finančního sektoru ve vztahu k domácnostem, na rozdíl od podnikatelského sektoru, zvyšuje paralelně s růstem zadluženosti domácností, která v současné době dosahuje 83 % HDP, tedy asi 160 % disponibilního příjmu. Zadluženost je podporována nestálým růstem úvěrů a pomalým tempem umořování hypoték. Pokud by došlo k nárůstu úrokových sazeb, poklesu cen nemovitostí nebo k nepříznivému makroekonomickému vývoji, bylo by vysoké zadlužení domácností rizikovým faktorem. Takový vývoj by postihl domácnosti a strukturu jejich spotřeby. To by mohlo mít nepříznivé vedlejší účinky na bankovní sektor v důsledku zvýšení počtu nesplácených úvěrů a zvýšení nákladů na tržní financování. Švédsko neoznámilo ani nepřijalo žádná opatření, která by řešila daňové zvýhodnění dluhů souvisejících s bydlením; řešení by mohlo spočívat v přesunu daňového zatížení, aniž by došlo k nárůstu celkové daňové zátěže. Švédsko však podniklo určité kroky na podporu opatrné úvěrové politiky tím, že v květnu 2013 zavedlo 15% spodní hranici rizikové váhy pro úvěrovou expozici u hypoték a oznámilo její další zvyšování. Nicméně umořování stále probíhá v mírném tempu s velmi dlouhou amortizační dobou pod hranicí 75 % poměru úvěru k hodnotě a v tomto ohledu nebyla přijata žádná důrazná opatření, také s ohledem na to, že doporučení z října 2013 týkající se individuálních umořovacích plánů, byla dobrovolné povahy. Asociace švédských bankéřů (Swedish Bankers' Association) své doporučení v březnu 2014 zpřísnila a vyzvala snížit umoření na 70 % poměru úvěru k hodnotě. Švédsko také řešilo daňové zvýhodnění dluhů podniků dalším omezením v oblasti odpočitatelnosti úroků, které se od ledna 2013 rozšířilo na všechny typy vnitroskupinových půjček, a zavedením tzv. investiční odpočitatelnosti, která může daňové zvýhodnění dluhů snížit. Také byla od začátku roku 2013 snížena daň z příjmu právnických osob z 26,3 % na 22 %.
- (11) Potenciálním zdrojem nestability zůstává švédský trh s rezidenčními nemovitostmi, na kterém došlo v posledních dvou desetiletích ke strmému nárůstu cen. Nabídka bydlení stále trpí neefektivností, zejména v důsledku složitého plánovacího řízení, omezené hospodářské soutěže ve stavebnictví a vysokého stupně regulace nájmu. Spolu s daňovým zvýhodňováním zadlužení mají tyto nedostatky tendenci vyvolávat nadhodnocení cen nemovitostí. Švédsko přijalo některá opatření na trhu s nájemním bydlením, ale zdá se, že tato opatření nemohou účinně řešit základní strukturální problém související s přílišnou rigiditou systému nájemního bydlení. Návrh zákona, který švédská vláda předložila 9. dubna 2014, neobsahuje žádná opatření, která by otázku trhu s nájemním bydlením řešila. Švédsko přijalo opatření na řešení nedostatků v plánovacím řízení a v postupu vymezování zón, jakož i řešení výhradního postavení obcí v otázce plánování tím, že po obcích požaduje, aby při určování bytových potřeb braly v úvahu regionální kontext. Tato opatření jsou krokem správným směrem; doposud nebyla všechna provedena a neexistují postihy pro obce, které se jimi neřídí.

- (12) Navzdory vysoké míře financování vzdělávání vyplývá z mezinárodního hodnocení žáků, že výsledky v povinné školní docházce se oproti stavu na začátku třetího tisíciletí zhoršily; Švédsko je nyní pod průměrem jak EU, tak OECD ve všech třech testovaných oblastech (čtení, matematika a přírodní vědy). Kromě toho se zvýšila souvislost mezi socioekonomickým zázemím a studijními výsledky a prohloubily se rozdíly mezi jednotlivými školami. I když jsou opatření přijatá vládou krokem správným směrem, radikálnější strukturální změny se zdají být nevyhnutelné. Za tímto účelem se Švédsko chystá provést přezkoumání efektivnosti systému školství s cílem obnovit jeho vysokou úspěšnost.
- (13) Pozice mladých lidí, nekvalifikovaných osob a osob z přistěhovaleckého prostředí je na trhu práce stále slabá. Nezaměstnanost mladých se udržuje nad průměrem EU. I když švédská vláda podnikla kroky k řešení těchto otázek, zdá se, že jsou tyto obtíže spojeny s problémy ve vzdělávání, jelikož ze švédského vzdělávacího systému neodchází dostatek mladých lidí s potřebnými dovednostmi, který by jim umožnil úspěšně se začlenit na pracovní trh. Pokud jde o začlenění na trh práce a vzdělávání a odbornou přípravu, přijalo Švédsko opatření, která mají usnadnit přechod ze školy do zaměstnání (reforma učňovského školství, včetně učňovského platu) a pomoci mladým lidem získat pracovní zkušenosti (podpora zařazení do pracovního procesu). Přechod byl *de facto* posílen zavedením včasných opatření pro ty nejpotřebnější. Nicméně pomoc nikde neregistrovaným osobám, které nejsou zaměstnané ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, je stále nedostatečná. Švédsko se také snaží urychlit integraci lidí z přistěhovaleckého prostředí, přičemž výzvou zůstává zejména integrace lidí z přistěhovaleckých rodin ze zemí mimo EU. Švédsko také v současnosti provádí přezkum účinnosti stávající snížené sazby DPH na restaurační a stravovací služby, jež měla podpořit tvorbu pracovních míst. Závěrečné hodnocení by mělo být hotové v lednu 2016.
- (14) V kontextu evropského semestru provedla Komise komplexní analýzu hospodářské politiky Švédska. Posoudila konvergenční program a národní program reforem. Vzala v úvahu nejen jejich význam pro udržitelnou fiskální a sociálně-hospodářskou politiku Švédska, ale také jejich soulad s pravidly a pokyny Unie, vzhledem k nutnosti posílit celkovou správu ekonomických záležitostí v Evropské unii tím, že pro rozhodování členských států budou poskytnuty vstupy na úrovni Unie. Její doporučení v rámci evropského semestru jsou promítnuta do níže uvedených doporučení č. 1 až 4.
- (15) Na základě tohoto posouzení přezkoumala Rada konvergenční program Švédska a její stanovisko⁸ je promítnuto zejména do níže uvedeného doporučení č. 1.
- (16) Na základě hloubkového přezkumu Komise a tohoto posouzení Rada přezkoumala národní program reforem a konvergenční program. Její doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011 jsou promítnuta do níže uvedených doporučení č. 2 a 3,

DOPORUČUJE, aby Švédsko v období 2014–2015 provedlo tato opatření:

1. Pokračovat v provádění fiskální politiky podporující růst a udržet zdravou fiskální pozici zajišťující, že se bude po celou dobu trvání konvergenčního programu pokračovat v plnění střednědobého rozpočtového cíle, také s ohledem na výzvy kladené na dlouhodobou udržitelnost veřejných financí z důvodu stárnutí obyvatelstva.

⁸ Podle čl. 9 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1466/97.

2. Snížit růst úvěrů v sektoru domácností a zadlužení soukromého sektoru. K tomu účelu zmírnit účinky daňového zvýhodnění dluhů postupným omezováním daňových odpočtů úroků z hypoték nebo zvýšením periodické daně z nemovitosti. Podniknout další kroky ke zvýšení tempa umořování hypoték.
3. Pokračovat ve zvyšování efektivity trhu s rezidenčními nemovitostmi realizací reforem systému stanovování nájemného. Zejména umožnit, aby se úroveň nájemného více řídila trhem, a to ustoupením od systému užitné hodnoty a další liberalizací některých segmentů trhu s nájemním bydlením, a umožnit větší svobodu v uzavírání smluv mezi nájemníky a pronajímateli. Zkrátit dobu trvání plánovacích a odvolacích řízení a zjednodušit je snížením a sjednocením správních požadavků, harmonizací norem a požadavků na budovy v jednotlivých obcích a zvýšením transparentnosti řízení o využití půdy. Podporovat obce, aby daly k dispozici své vlastní pozemky k rozvoji nového bydlení.
4. Přijmout vhodná opatření ke zlepšení základních dovedností a usnadnit přechod ze vzdělávání na trh práce, například větším využíváním odborné praktické přípravy a učňovského vzdělávání. Více usilovat o to, aby se opatření na trhu práce a ve vzdělávání efektivněji zaměřovala na málo kvalifikované mladé lidi a lidi z přistěhovaleckého prostředí. Zvýšit včasnou intervenci a pomoc mladým lidem, kteří nejsou u veřejných služeb zaregistrováni.

V Bruselu dne

*Za Radu
předseda*